

StP Beléptető Rendszer

Alközponti szoftver leírás

1. A BELÉPTETŐ RENDSZER ALKÖZPONTJA	3
2. A PROGRAM FUNKCIÓJA	3
3. HARDVER ÉS SZOFTVER KÖVETELMÉNYEK.....	3
4. TELEPÍTÉSKOR TÖRTÉNŐ BEÁLLÍTÁSOK.....	4
5. A PROGRAM PARAMÉTEREI	5
5.1 ÁLTALÁNOS CÉLÚ PARAMÉTEREK	5
5.2 SZERVIZ PARAMÉTEREK	6
5.3 ELAVULT, RÉGI VERZIÓKBAN HASZNÁLTOS PARAMÉTEREK	7
5.4 A PROGRAM INDULÁSA.....	7
6. KOMMUNIKÁCIÓ A KONFIGURÁLÓ PROGRAMMAL.....	8
6.1 KONFIGURÁCIÓS FOLYAMAT	8
6.2 A NAPLÓLEKÉRÉS FOLYAMATA	8
6.3 EGYÉB HÁLÓZATOS SZOLGÁLTATÁSOK	9
7. KEZELÉssel KAPCSOLATOS ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK.....	9
7.1 A MENÜ	9
7.2 A FELHASZNÁLÓI KÉPERNYŐK.....	9
8. ALAPMENÜ.....	9
8.1 KÁRTYÁK BE	10
8.2 IDŐEGYENLEGEK BE	10
8.3 NAPLÓK KI	10
8.4 KONFIGURÁCIÓ BE	10
8.5 KILÉPÉS.....	10
9. KÖVETÉS MENÜPONT	11
9.1 EMBEREK	11
9.2 AJTÓK	12
9.3 KONTROLLEREK	13
9.4 ZÓNÁK	15
9.5 ESEMÉNYEK	16
10. JOGOK MENÜPONT	17
11. SZERVIZ MENÜPONT	17

1. A beléptető rendszer alközpontja

A leírás célja a beléptetőrendszer alközponti programjának bemutatása, az alközponti számítógép karbantartásának a megismertetése. Ehhez bemutatjuk egyrészt az alközponti program paraméterezését - amire elsősorban telepítéskor de a későbbi karbantartás során is szükség lehet -, másrészt a program képernyőit, az azokról leolvasható információkat és a lehetséges beavatkozásokat.

Miután az alközponttal kizárólag a program üzemeltetője/karbantartója kerül kapcsolatban, a leírás nyelvezete is ennek megfelelő, olvasása némi műszaki előképzettséget feltételez.

A kézikönyvben használt jelzések és szedési módok különböző jellegű információkat hordoznak. Ezek a következők:

- *dőlt betűvel* jelezzük a leírásban először megjelenő új fogalmakat, illetve a hivatkozásokat más fejezetekre.
- a képernyő ábrák szövegére való hivatkozáskor a képernyőn megjelenő szöveg a képernyő betűtípusával azonos módon lesz szedve.
- **pirossal** a különböző figyelmeztetések és tiltások lesznek jelezve.
- **lila színnel** a használandó billentyű gombok lenyomását jelezzük. Ezeknél az ALT, SHIFT és CTRL szavak egy-egy jel előtt azt jelentik, hogy a billentyűjelet az adott kiterjesztő gombbal együtt kell megnyomni.

2. A program funkciója

Az alközponti program funkciója a kapcsolattartás egyrészt a beléptető kontrollerekkel, másrészt a különböző kliens programokkal, úgymint *Konfiguráló program (DBC)*, *Operátori terminál*, stb. , amelyek a felhasználói felületet biztosítják a rendszerben.

Online rendszerek esetében az alközpont folyamatosan működik, hiszen ebben az esetben a rajta futó program az, amelyik a belépésekről dönt, és azokat regisztrálja. Ilyenkor a beléptető kontrollerek nem döntenek és nem is naplózhatnak, csak felküldik az elolvasott kártyákat az alközpontnak. A továbbiakban mindenhol alapértelmezetten az online működési módnak megfelelő programkezeléssel foglalkozunk, ahol viszont a leírtakhoz képest az egyéb módoknak megfelelően más az eljárás, azt külön jelezzük.

Offline működés esetén az alközponti program folyamatos működésére nincs szükség, szerepe ilyenkor csak a kontrollereken felgyülemlett naplóadatok lekérésében, és a konfigurált adatoknak a kontrollerekre történő letöltésében (továbbításában) van. A kontrollerek által megjegyezhető naplőesemények száma a kontrolleren lévő memória méretéből eredően néhány ezer, a pontos szám a letöltött kártyák számától függ.

Kombinált működési módban az online módhoz hasonlóan az alközpont folyamatos működése szükséges. Ilyenkor a döntést ugyan a kontrollerek hozzák, azonban arról azonnal értesítik az alközpontot, és az a belépés megtörténtének megfelelően egyéb beavatkozásról dönthet (pl. lámpa eloltás, riasztó élesítése). Miután az információ azonnal az alközpontra kerül, a kontrollereken naplóadat nem halmozódik.

3. Hardver és szoftver követelmények

A fejezet elsősorban műszaki követelményeket fogalmaz meg, így az itt leírtakra csak a számítógép és a program karbantartójának és üzemeltetőjének van szüksége.

A programrendszer egy egyszerű adatbáziskezelőre támaszkodó felhasználói felület, így a hasonló méretű és összetettségű rendszereknél megszokott, szigorúnak nem tekinthető követelmények fogalmazhatók meg:

Hardver:

- IBM PC számítógép. A sebesség és a kapacitás szempontjából már egy 486-os processzorra épülő gép is kielégítő, de a kezelt kontrollerek száma és az ajtókon feltételezhető forgalom függvényében célszerű lehet egy ettől gyorsabb gép üzembe helyezése.
- legalább 5 Mb szabad lemezterület a program számára, illetve évente cca. 20-30 Mb-nyi szabad hely a naplódatoknak. Ez szintén függ a kártyák és az ajtók számától, illetve az ajtókon tapasztalható forgalmaktól, de a naplófeldolgozás (lekérés) gyakoriságától is.
- Egy ISA slot az RS-485 átalakító kommunikációs kártyának, amely egyben a *watchdog* szerepét is betölti.
- legalább 4 Mb belső memória (RAM).

Az alközponti számítógép elengedhetetlen tartozéka az RS-485-ös kommunikációs kártya, amely az alaplapra ISA buszon keresztül csatlakozik. Ennek a kártyának a szerepe kettős: egyrészt az alaplapon meglévő RS-232-es soros kommunikációs szabványt kifelé RS-485-é konvertálja, másrészt a *watchdog* szerepét látja el a rendszerben. A *watchdog* egy olyan biztonsági hardware berendezés, amely folyamatosan figyeli a "felette" futó programot, és amennyiben annak működésében fennakadást észlel, jelet ad a berendezésnek. Esetünkben ez a jel az alaplap *reset* lábára van kötve, így bármilyen gond esetén a számítógép újraindul.

Szoftver:

- DOS operációs rendszer (3-as verziószám felett)
- Különböző háttértár gyorsító programok, mint pl. a SMARTDRV használata **tilos**, mert ez egyrészt veszélyeztetheti a naplódatok írásának a biztonságát áramszünet vagy egyéb működési zavar esetén (hiszen ilyenkor az adatok egy része bizonyos ideig a belső memóriában - cache-ben - marad), másrészt a belső cache-nek a program számára szabályozhatatlan időközönként való ürítése a kontrollerekkel való kommunikációt megszakíthatja.
- A program védett módban működik, erről az ALK.EXE mellett található CWSDPMI.EXE gondoskodik.

Amennyiben a konfiguráló program az alközponttal hálózaton keresztül, TCP protokollal tartja a kapcsolatot, néhány hálózati meghajtó elindítása szükséges. Ezek sorra:

- LSL.EXE.
- a hálózati kártya meghajtója. Pl. SMC8000.EXE, NE2000.EXE, stb.
- GIP.EXE, amely a kommunikációs felületet biztosítja az alközponti szoftver (ALK.EXE) és a fenti hálózati meghajtók között.

Ezek a meghajtók a működési paramétereiket a NET.CFG állományból olvassák ki. A korrekt működéshez ebben a következő paramétereknek kell szerepelniük:

- A Link Driver <hálókártya_neve> részben az Ethernet_II csomagformátum sor:
  - FRAME Ethernet_II
- A Protocol TCPIP rész, amelyben a következő három sornak kell szerepelnie:
  - IP_ADDRESS <ip cím>
  - IP_ROUTER <ip cím>
  - IP_NETMASK <maszk>

4. Telepítéskor történő beállítások

- CONFIG.SYS: célszerű létrehozni egy olyan menüt, amelyben az alapértelmezett, automatikusan induló menüpont az A.BAT meghívása (amely az ALK.EXE-t indítja a megfelelő paraméterekkel). Ez azért

szükséges, mert a számítógép beindításakor, vagy újraindításakor (pl. áramkimaradás után) az alközponti program így automatikusan elindul, és ilyenkor a kontrollereken felgyülemlt naplókat azonnal lekéri.

- **AUTOEXEC.BAT:** minden alközpontnak van egy max. 8 karakteres rövid azonosító neve, amelyet az ALK környezeti változóban meg kell adni. Ezt a nevet a konfiguráló programban határozhatjuk meg, szükséges azonban az "ALK" környezeti változóban is megadni. Ezt célszerű az AUTOEXEC.BAT-ban elhelyezett "SET ALK=..." paranccsal megtenni. A CONFIG.SYS-ben definiált menünek megfelelően az automatikusan induló menüpont utolsó parancsa a megfelelő könyvtárba való pozicionálás után az A.BAT meghívása legyen!

5. A program paramétere

A programot mindig az A.BAT-al indítsuk. Ebben a batch-file-ban az ALK.EXE visszatérési értékeitől függően különböző parancsokat hajt végre, ezért a rendszer szerves részének tekintendő. Módosítása szükségtelen, sőt a rendszer helytelen működéséhez is vezethet.

Az A.BAT az ALK.EXE programot a "/cnf:a.cnf" parancssorral hívja meg, ami jelzi, hogy a működési paramétereket az A.CNF file tartalmazza. Amikor a konfiguráló program és az alközponti szoftver egyetlen számítógépre lett telepítve (ennek megfelelően offline rendszerről van szó, mert az alközponti program nem 24 órában, hanem a konfiguráló programmal felváltva fut), olyankor használatos még a NAPLO.BAT és a BALK.BAT - ezeket csak a konfiguráló program hívja meg. Az említett két batch-file szintén az ALK.EXE-t hívja meg, de rendre az NA.CNF és BA.CNF konfigurációval, és szerepük a naplók lehozatalában és a konfiguráció letöltésében van. Tulajdonképpen a konfiguráló program rajtuk keresztül kommunikál a beléptető kontrollerekkel.

A CNF file-ok egyszerű szöveges (ASCII) formátumúak, amelyekben soronként helyezhetünk el egy paramétert. A sor elején lévő dupla per-jel ("/") jelzi, hogy a sor megjegyzést tartalmaz, nem tényleges paramétert.

5.1 Általános célú paraméterek

- **x:<port>,<it>** - az x. csatorna paramétere:
  - x* - a csatorna. Jelenleg mindig 1.
  - <port>* - melyik port (1-3f8, 2-2f8, 3-3e8, 4-2e8)
  - <it>* - melyik it (1- c, 2- b)
  - Általában 1:1,1 a COM1 esetén és 1:2,2 a COM2 esetében.
- **2400** - 2400 bauddal kommunikál (alapértelmezett - ha nincs semmi megadva, akkor 2400).
- **4800** - 4800 bauddal kommunikál.
- **9600** - 9600 bauddal kommunikál.
- **drive:x** - melyik floppy-ról lehet adatbázist cserélni. Ezt csak akkor szükséges beállítani, ha a konfiguráló program más gépen van, mint az alközponti szoftver, és a két gép között nem hálózatos, hanem floppy keresztlátás történő kommunikáció van. Az *x* helyére ennek megfelelően A vagy B kerül.
- **download** vagy **download:x** - naplófelhozatal kell induláskor. Ha *x*-et is megadjuk, akkor a felhozatal *x*-es blokkokban történik (alapértelmezett *x*=8).
- **cardload** vagy **cardload:x** - kártyák letöltése szükséges a kontrollerekre induláskor (csak ha volt változás letöltve). Ha *x*-et megadjuk, akkor a letöltés *x*-es blokkokban történik (alapértelmezett *x*=4).
- **softcardl** - a kártyák letöltése és a naplók lekérése termálonként, és nem az összes kontrollerekre párhuzamosan történik. Ennek akkor van jelentősége, ha egy alközponttra sok (több, mint 15) controller lett felfűzve, ilyenkor a paraméter használata javasolt.
- **nemriaszt** - nincs hangjelzés a megfelelő (riasztással járó) eseményekkor.
- **nonet** - ne próbáljon hálózatra jelentkezni. A hálózati alrendszer teljes kiiktatása.
- **bent** - a bentlévők folyamatosan file-ba is mentse. Ez a paraméter szükséges ahhoz, hogy az operátor hálózaton keresztül megtekinthesse a bentlévőket.

- **nowd** - nincs watchdog. A watchdognak menő parancsok teljes kiiktatása.
- **nosetwd** - nem állítja be a watchdog paramétereit, elfogadja a telepítéskor beállított paramétereiket (rövid és hosszú idő). Amennyiben ezt a paramétert használjuk, a alközpont figyelmen kívül hagyja a következő két (*setwds* és *setwdl*) parancsot.
- **setwds:x** - a watchdog rövid (reset) idejét állítja (x az idő, megadása 0.25ms-okban). Célszerű 5-10 másodperc körüli értéket választani (pl. x=40,000).
- **setwdl:x** - a watchdog hosszú (boot) idejét állítja x-re (x az idő, megadása 0.25ms-okban). Célszerű néhány perces várakozást választani (pl. x=480,000).
- **print** - a naplóadatokat folyamatosan nyomtatóra is küldi.
- **report** - riportot készít a letöltésről, amelyet pl. a konfiguráló program a képernyőn megjelenít.
- **stop** - a konfigurálás után automatikusan kilép a programból. Ezt az egy gépen futó konfiguráló program és alközpont esetén használhatjuk, amikor a konfiguráló program közvetlenül meghívja az alközponti szoftvert.
- **savex:path** - a naplót induláskor a megadott helyre másolja. Lassú winchesterek esetében esetleg lassíthatja a működést a túl nagyra nőtt naplóadatállomány. Ebben az esetben javíthat a helyzeten, ha a program minden indításkor elmenti a már felgyülemlett naplókat, és új lapot nyit.
- **nosetmode** - nem állít üzemmódot - offlineban hagyja a kontrollereket. Ezt akkor használjuk, ha a terminálok offline módon működnek, és valamilyen esemény folytán (billentyűzetten keresztül) önállóan váltanak üzemmódot (zárt, korlátozott, szabad, nyitott). Ilyenkor az alközpontnak nem szabad a kontrollereken üzemmódot váltani, és ez a paraméter ebben gátolja meg.

5.2 Szerviz paraméterek

A szerviz paraméterek állítása nem javasolt, ezeket a letelepítet kontrollerek és a rendszer globális tulajdonságai alapján már a fejlesztés során beállították. Szerepük inkább a különböző letelepített verziók közötti átjárhatóság biztosításában van.

- **resdel:x** - késleltetés a kontrollerek vonali reset-e után (továbbiakban röviden csak *reset*) ms-ban (default:0).
- **resetime:x** - a reset hossza.
- **setuptime:x** - a rendszer éledésének ideje a reset után.
- **nostres** - nem resetel automatikusan a vonalon induláskor.
- **noexitres** - nem resetel a vonalon a programból való kilépéskor.
- **exitres** - mindenképp elveszi a tápot kilépéskor.
- **doublers** - dupla resetelés a vonalon minden esetben.
- **hardres** - tápeltávolítással resetel.
- **hardsync** - sync után logikai cím kiosztás és végelem meghatározás.
- **setnoend** - noend parancs a címkiosztás után (nostres esetén mindenképp szükséges).
- **nobroadc** - nem használ minden controllernek menő (broadcast) csomagot.
- **service** - az eseményeket a "naplo_" és "serv_" fileokba is naplózza.
- **harddown** - controller újramejelenésekor mindig kérje le a naplókat.
- **hardconf** - indításkor mindenképp konfigurálja le a kontrollereket.
- **harddiskw** - nem használ késleltetett disk írást. Ilyenkor azonban lassabb winchestereknél a disk-re való írás (naplózás) néha elronthatja a kommunikáció szinkronizációt, aminek hatására a vonalon sűrűbben kell írja-szinkronizációt kérni.

5.3 *Elavult, régi verziókban használatos paraméterek*

Néhány paraméter használata még megvan a rendszerben, de a jelenleg használatos kontrollereken ezeknek már nincs jelentősége.

- **longimp:x** - ennyi ms után már az alközpont időzíti az impulzust, nem a controller.
- **multi** - multitasking rendszerben fut.
- **Px** - Pollingolás az x. csatornán.

5.4 *A program indulása*

A program induláskor különböző inicializálási státuszokat jelez a képernyőn. Ezek felsorolása következik:

- **param**: a CNF file-ból kapott és értelmezett paramétereket sorolja fel.
- **Watchdog**: found (talált) vagy not found (nincs watchdog), valamint a következő sorban a rövid (short) és hosszú (long) idő beállításokat írja ki (Watchdog times) negyed milliszekundumokban.
- **INIT**: a rendszer különböző elemeinek inicializálása (objektumok, táblázatok, kommunikációs portok, időzítő alrendszer, stb).
- **isFS, isFR, isTCP**: a hálózatos alrendszer (file küldés, file fogadás és csomagos TCP alapú kommunikáció) inicializálása, a szám értéke 1 ha sikeres, 0 ha nem.

6. Kommunikáció a konfiguráló programmal

Ebben a fejezetben azon folyamatok működését vesszük szemügyre az alközpont szemszögéből, amelyek a rendszerben alapvető fontossággal bírnak, úgymint konfigurálás és naplólékérés, valamint azok az egyéb operátori beavatkozások és információkérések, amelyek csak hálózatos kialakításban működnek.

6.1 Konfigurációs folyamat

A konfiguráció alapja a CN2 kiterjesztésű, az alközpont nevével megegyező file. A konfigurációs program kimenete ez az állomány, ez tartalmaz minden információt, amely az alközponti programnak szükséges. Ez a file azonban alapvetően szöveges jellegű, az alközpont viszont nyers táblázatokat fogad, amelyeket közvetlenül a memóriába emel, és módosítás, feldolgozás nélkül használ. A két állomány közötti fordító a KONF2.EXE, amelynek a bemenete CN2, a kimenete viszont néhány TAB kiterjesztésű állomány, amelyek különböző nyers formátumú táblázatokat tartalmaznak. A TAB-ok e programmal külön-külön is generálhatóak, de akár mind is egyszerre.

Az alközpont tehát csak a TAB file-okat olvassa fel. Nyilvántartást vezet viszont az általa utoljára használt TAB-ok dátumáról (a DATENOTE.DAT fileban), és amennyiben valamelyik TAB megváltozik, az alközpont tudja, hogy az új táblázatok közül melyeket kell a kontrollerekkel egyeztetni.

Az alközpont a következő TAB file-okat használja:

- CONF.TAB - a kontrollerek fizikai paramétereit tartalmazza. Ennek megfelelően változására a kontrollerekre a fizikai paraméterek töltődnek le.
- CARDS.TAB - az alközpont által ismert kártyák és ezek jogai. Változására az összes kontrollerre letöltődnek az oda jogosult kártyák. Mivel a kontrollerek gyakran csak a rájuk töltött kártyák saját táblázatuk szerinti sorszámára hivatkoznak, szükséges, hogy az alközpont a későbbiek során is tudja, hogy melyik kontrollerre mely kártyák vannak letöltve. Erre szolgál a CARDDOWN.DAT állomány, amely a CARDS.TAB változása után a kártyák kontrollerekre való letöltésével párhuzamosan képződik, és az alközpont újraindításakor is információt szolgáltat az egyes kontrollerekre letöltött kártyákról.
- WORKS.TAB - a munkaidő nyilvántartó terminál adatait tartalmazza (jocímek, szövegek, stb).
- BALANCE.TAB - a munkaidő nyilvántartás elszámolt időegyenlegeit tartalmazza.
- RIGHTS.TAB - a különböző program-hozzáférési jogosultságokat rögzíti.

Amennyiben a konfiguráló program és az alközponti szoftver azonos számítógépen vannak (egygépes beléptető), a konfiguráló program az általa generált CN2 állományt azonnal TAB állománnyá is fordítja, és ezáltal az alközpont legközelebbi indításakor már az új konfiguráció lesz érvényes.

Floppy-val történő konfigurálás esetén a floppy-n lévő CN2 állományt az alapmenüben található megfelelő menüpont elindításával bemásolódik a gépre, majd az ALK.EXE a megfelelő visszatérési értékkel kilép, ezáltal az A.BAT-ban a KONF2.EXE a megfelelő TAB állományt lefordítja, és az alközpont újraindul.

Hálózatos konfigurálás esetén gyakorlatilag ugyanez történik, csak a CN2 nem floppyról, hanem a hálózaton keresztül érkezik az alközpont "alá".

6.2 A naplólékérés folyamata

Mindazok a nem szerviz jellegű naplóesemények, amelyekre a későbbiekben a rendszer üzemeltetőjének szüksége van (áthaladások, munkaidő adatok, stb.) az XNAPLO nevű állományban tárolódnak az alközponton.

Egygépes beléptető esetén (amikor a konfiguráló program és az alközpont egy számítógépen vannak) a konfiguráló program az alközpont könyvtárából közvetlenül dolgozza fel a naplóállományt. Floppys konfigurálás esetén az alközpont lemezre írja ki az XNAPLO tartalmát, majd az a konfiguráló program gépen bemásolódik és feldolgozódik. Hálózatos kialakítás esetén az állományt a konfiguráló (naplófeldolgozó)

program a hálózaton keresztül lekéri, az alközpont pedig ennek hatására elküldi az XNAPLO-t, és a fogadó fél ezt feldolgozza.

Az operátori beavatkozások (kártya helyi tiltása/engedélyezése, stb.) az ONAPLO nevű állományba naplózódnak, amely annyiban különbözik az XNAPLO-tól, hogy az alközpont minden újrainduláskor ezt értelmezi, ezáltal a múltbeli működések során végrehajtott beavatkozások újra aktivizálódnak, ugyanis ezek mindig az aktuális CN2-höz képesti változások.

A *service* paraméter esetén egy NAPLO_EE.HHH és SERV_EE.HHH havi állomány is képződik (EE az év, HHH a hónap hárombetűs jele), amely olvasható formában (ASCII) is tartalmazza a különböző naplóeseményeket. Fontos megjegyezni, hogy ezen állományok az XNAPLO-val párhuzamosan léteznek, de ezeket a konfiguráló program soha nem dolgozza fel.

6.3 Egyéb hálózatos szolgáltatások

Ide sorolható a bentlívők megtekintése, amely viszonylag gyakran használt szolgáltatás. Ilyenkor az alközpont a hálózaton keresztül érkezett kérésekre az általa (a *bent* paraméter hatására) vezetett BENT.DAT állományt egyszerűen átküldi a kérés kezdeményezőjének, amely ebből kihámozza a megfelelő információt.

Az operátori kártya tiltások és engedélyezések valamint a vendégkártya kiadások és bevonások viszont úgy működnek, hogy az alközpont a hálózaton keresztül csomag formájában kapott parancsot értelmezi, és végrehajtja azt a megfelelő kártyán. Ezeket az eseményeket a már említett ONAPLO állományba le is naplózza.

7. Kezeléssel kapcsolatos általános tudnivalók

Az alközponti szoftvert az ALK.EXE állománnyal indíthatjuk el, erre szolgál az A.BAT. A paraméterek az online működéshez az A.CNF állományban vannak felsorolva.

7.1 A menü

Amikor a program elindul, láthatóvá válik a menü a fejlécben, melynek jobb szélén a pontos időt láthatjuk, illetve a lábléc, ahol az aktuálisan kiválasztott menüpontról vagy ablakról kaphatunk egy egy mondatos felvilágosítást. A menüben a kurzor (*fel/le/jobbra/balra*) nyilakkal mozoghatunk a szokott módon, a kiválasztás az **ENTER**-rel történik. A menü elhagyása menüpont kiválasztása nélkül az **ESC** billentyűvel történik.

Bárhonnan a menübe újra az **F10** billentyűvel kerülhetünk.

7.2 A felhasználói képernyők

A felhasználói képernyők különböző komponensekre (alapvetően ablakokra és gombokra) épülnek. Az ablakokban láthatunk listákat rendszer a megfelelő elemeiről, a gombokkal pedig beavatkozhatunk a rendszerbe (pl. kártyákat tilthatunk le, üzemmódot válthatunk ajtókon, stb). Minden ablak tetején egy azonosító fejléc van, amely az ablakot azonosítja és elérhetővé teszi.

Az aktív komponenst a **TAB** billentyűvel válthatjuk. Az azonosító fejlécekben általában sárgával jelölt betűt az **ALT**-al együtt megnyomva az adott komponensre egy gombnyomásra válthatunk. A gomb jellegű komponenseket célszerű ilyen módon "megnyomni".

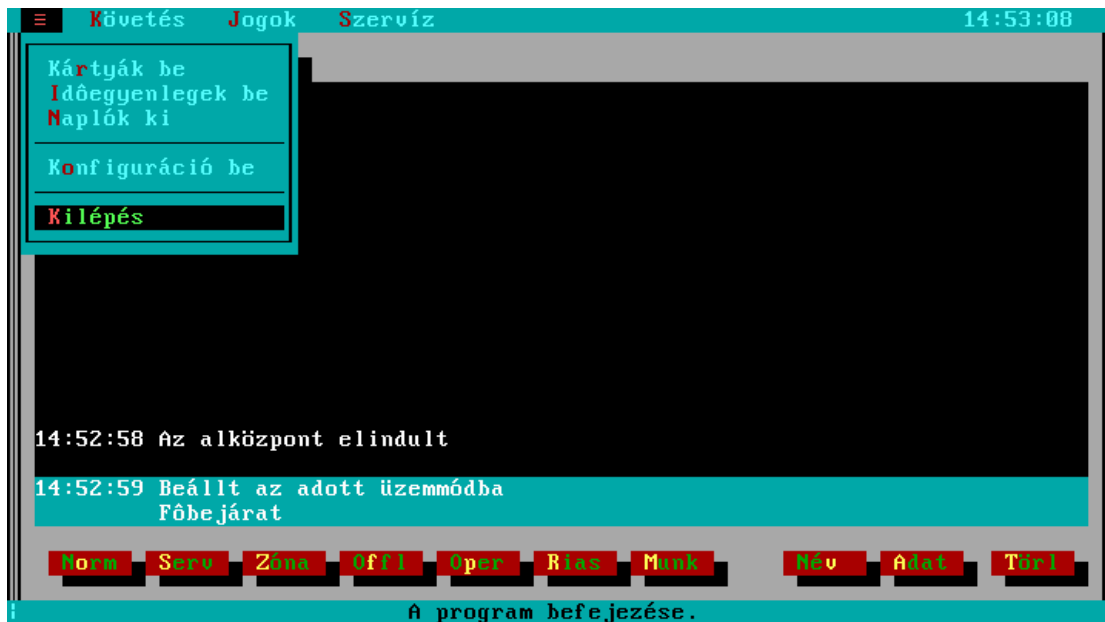
Az ablakok listájában a *fel/le* kurzor gombokkal mozoghatunk. Sok esetben értelemeszerűen a gombok megnyomásával az ablakban kiválasztott elemmel tehetünk valamit, pl. a pozícionált kártyát tilthatjuk le.

8. Alapmenü

Az alapmenü közvetlenül a bal felső sarokban található három vízszintes vonalnál érhető el. Azokat a menüpontokat tartalmazza, amelyek az alközponton kezdeményezett kommunikációval függenek össze. Ezek azok a kommunikációk, amelyek floppy-n keresztül történnek az alközpont és a konfiguráló program között,

mégpedig úgy, hogy a rendszer üzemeltetője az alközponon a megfelelő meghajtóba tesz az adatok továbbítására használt lemezt, és kiválasztja a megfelelő menüpontot.

Ezekon kívül itt található a “Kilépés” menüpont is, amellyel az alközponti programot lekapcsolhatjuk.

8.1 Kártyák be

Ezzel a menüponttal olvashatjuk be lemezről a rákonfigurált kártya adatbázist. Ennek hatására az ALK.EXE kilép a megfelelő visszatérési értékkel, és a konfigurálást az A.BAT végzi el, mégpedig úgy, hogy a bemásolt <gépnév>.CN2 file-t a KONF2.EXE program segítségével lefordítja, és egy új CARDS.TAB állomány képződik, amely az új kártya adatbázist tartalmazza. Az alközpont automatikus újraindulása után észreveszi, hogy a kártya adatbázis változott, és megteszi a megfelelő letöltéseket a kontrollerek felé.

8.2 Időegyenlegek be

Az előzővel azonos módon működik, azzal a különbséggel, hogy nem a CARDS.TAB-ot érinti a változás, hanem a BALANCE.TAB-ot, és az alközpont újraindulásakor az ennek megfelelő letöltéseket kezdeményezi.

8.3 Naplók ki

Ennek elindításával az alközponon összegyűlt naplók a floppyra másolódnak.

8.4 Konfiguráció be

A *Kártyák be* menüponthoz hasonló, csak a változások a CONF.TAB táblázatot érintik, és az alközpont újraindulásakor az ennek megfelelő letöltéseket kezdeményezi.

8.5 Kilépés

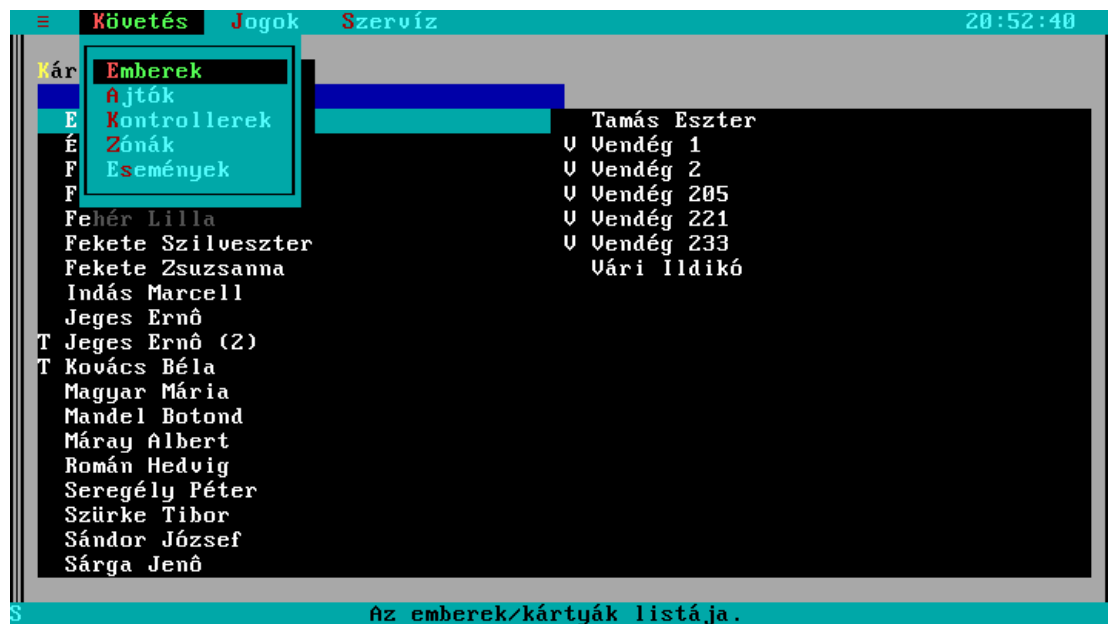
Ezzel a menüponttal léphetünk ki az alközponti programból. Fontos tudni, hogy a kilépéssel az online funkciók megszűnnek, az alközpontok autonóm (offline) módon viszont továbbra is képesek döntést hozni a felmutatott kártyákról, és naplóadatot is képesek tárolni. A kontrollerek ugyan az első kártyaolvasáskor maguk is észreveszik, hogy az alközpont eltűnt felőlük, és automatikusan offline módba lépnek, ennek ellenére azonban - tulajdonképpen ezt megelőzve - az alközpont a kilépés kezdeményezésekor minden kontrollert parancssal offline

módba tesz. Ezért a menüpont kiválasztásakor a program nem lép ki azonnal, hanem először parancsot ad a kontrollereknek.

A kilépést az **ALT+ESC** billentyűvel is megtehetjük bárhol a programból.

9. Követés menüpont

A követés főmenüben találhatóak azok a menüpontok, amelyekben a rendszer különböző elemeit kísérhetjük figyelemmel.

9.1 Emberek

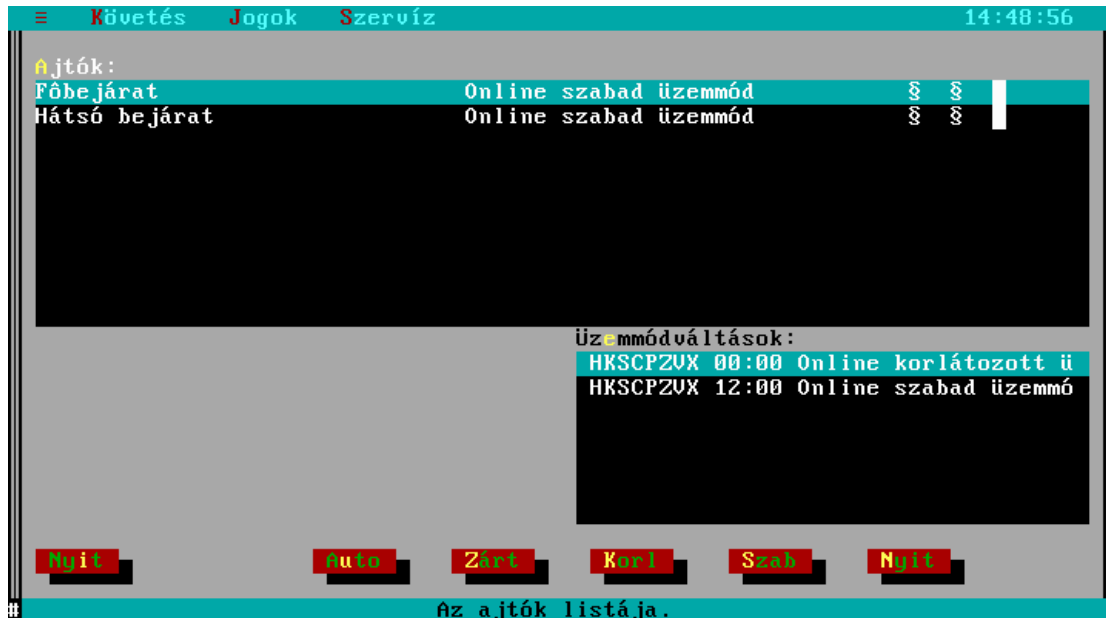
Az *Emberek* menüpontban láthatjuk a rendszerben jelenleg élő összes kártyát. A kártyák neve előtt különböző jelek jelzik a kártya jelenlegi státuszát (ld. a fenti képen a menü alatti képernyőt).

A lehetséges státuszok:

- semmi - a kártya érvényes kártya
- "T" - a kártya tiltott kártya
- "V" - vendégkártya, nincs kiadva
- ">" - kiadott vendégkártya

9.2 Ajtók

Az ajtók képernyőjén megnézhetjük az ajtók állapotát, az ajtóra vonatkozó előre programozott automatikus üzemmódváltásokat, valamint válthatunk a négy alapértelmezett üzemmód között, és ki is nyithatjuk az ajtót.

A képernyőn található komponensek:

- Ajtók táblázata: a táblázat sorai egy-egy ajtónak felel meg. Az összes többi komponens az itt kiválasztott ajtóra vonatkozik. Az ajtó feltüntetett adatai:
  - ajtó neve.
  - az aktuális üzemmód.
  - befelé és kifelé irányba az üzemmód jellege (∅ - zárt, § - korlátozott, ¶ - szabad, | - nyitott).
  - az ajtó nyitottsága (pont - nyitott, töltött - zárt).
- Üzemmódváltások táblázata: a hét melyik napján hány órákor milyen üzemmódba vált a kiválasztott ajtó.
- Nyitó gomb (Nyit): a gomb megnyomásával kiválasztott ajtó kinyitható.
- Automatikus üzemmódba (Auto): az ajtó az előre programozott üzemmódba vált.
- Zárt üzemmódban (Zárt): az ajtó az alapértelmezett zárt üzemmódba vált.
- Korlátozott üzemmódba (Korl): az ajtó az alapértelmezett korlátozott üzemmódba vált.
- Szabad üzemmódba (Szab): az ajtó az alapértelmezett szabad üzemmódba vált.
- Nyitott üzemmódba (Nyit): az ajtó az alapértelmezett nyitott üzemmódba vált.

9.3 Kontrollerek

A kontrollerek képernyőjén láthatóak az ajtókat vezérlő kontrollerek adatai, a rajtuk definiált kimenetek és bemenetek, valamint a kommunikáció és a rendszer egészének különböző paraméterei. Itt kezdeményezhető egy-egy kontrolleren a teljes konfiguráció, a kártyák letöltése, a naplók felhozatala és az időegyenlegek letöltése is.

Követés Jogok Szervíz										14:49:13						
Kontrollerek																
Sz.	Cím	Ajtó	↑	↓	Ti/Ve/Ki	Anten	Be	Ki	Letöltött	Napl						
1.	0121	Főbejárat	I	N	01/02/12	BE	KI	ON§	ON§	0/	26	0%				
Bemenetek						Kimenetek										
P.Sz.	Tip/Jel	Ir	A	T	Fun	E	Á	P.Sz.	Tip/Jel	Ir	A	I	Imp	E	Komm.h.br:	0
0.01	002/001	1	↑	0	I			0.00	005/001	1	-	10	I		Komm.h.fr:	0
								0.02	013/001	BE	0	^	10	I	Komm.h.pe:	0
								0.03	013/001	KI	0	^	10	I	Komm.h.or:	0
								0.04	008/001	BE	1	^	1	I	Szinkron.:	2
															Reset....:	0
															R.idô(fô):	6
															R.idô(sc):	1
															R.idô(ta):	2
															Disk írás:	0
															Indítás:	98.04.15 14:48:48

Tel.j.konf Kártya let Napló fel Időegyenl Munk.terv

Státusz: K

A képernyőn található komponensek:

- Kontrollerek táblázata. Egy-egy sor a kontrollerek következő adatait tartalmazza:
  - sorszám (Sz.).
  - fizikai cím (négy betű).
  - a vezérelt ajtó.
  - a megcímezés sikeres volt-e.
  - a konfigurálás sikeres volt-e.
  - antennák (Anten) iránya (1 vagy 2 antenna darab, BE és KI).
  - irányonként (BE és KI) a működési mód (ON vagy OF) és az üzemmód jellege (∅ - zárt, § - korlátozott, ¶ - szabad, | - nyitott) .
  - letöltött/letöltendő kártyák száma (Letöltött).
  - a napló memória telítettsége (Napl).
- Bemenetek táblázata:
  - Panel (P). Általában 0.
  - Bemenet sorszáma (Sz.).
  - Tipus és jelleg kódja (Tip/jel).
  - Irány (Ir). Be, ki vagy üres, ebben az esetben irányfüggetlen.
  - Aktív szint (A). 1 vagy 0 lehet.
  - Trigger (T). Lefelé, felfelé vagy lefelé és felfelé átmenetkor is meghívódik a definiált függvény.
  - Kezelő funkció sorszáma (Fun) , amely meghívódik a triggerre.

- Engedélyezett-e (E).
- Állapot (Á).
- Kimenetek táblázata:
  - Panel (P). Általában 0.
  - Bemenet sorszáma (Sz.).
  - Tipus és jelleg kódja (Tip/jel).
  - Irány (Ir). Be, ki vagy üres, ebben az esetben irányfüggetlen.
  - Aktív kimeneti szint (A). 1 vagy 0 lehet.
  - Impulzus hossza (Imp). Tizedmásodpercben.
  - Engedélyezett-e (E).
- Kommunikációs hibák (Komm.h.br/fr/pe/or). A program futásának kezdete óta fellépet különböző vonali kommunikációs hibák száma (sorban: break received, frame error, parity error, overrun error).
- Vonali szinkrozinációk száma a program futásának kezdete óta (Szinkron).
- Vonali resetek száma a program futásának kezdete óta (Reset).
- Rendszeridők (R.idő fő/sc/ta). Belső idők, a program futásáról adnak információt.
- Disk írás: a várakozó disk írások száma.
- Indítás: a program indításának a dátuma és ideje.
- Teljes konfiguráció (Telj.konf): fizikai paraméterek letöltésének kezdeményezése a kontrollerre. Csak akkor kezdeményezhető a bármilyen letöltés, ha a kontroller nyugalmi állapotban van (ld. státusz).
- Kártya letöltés (Kártya le): kártyák (és munkaidő terminál léte esetén nevek) letöltése a kontrollerre.
- Napló felkérés (Napló fel): naplók felkérése a kontrollerről.
- Időegyenleg letöltés (Időegyenl): időegyenlegek letöltése a kontrollerre.
- Munkaidő terminál adatok letöltése (Munk.term): munkaidő terminál adatainak (üzenetek, jogcímek) letöltése a kontrollerre.
- Státusz: a megfelelő kontroller státusza. Egy adott státuszt a megfelelő betű kisbetű/nagybetű váltakozásával jelzi. Néhány fontos státusz:
  - “@” - a címzés sikeres.
  - “X” - általános parancs.
  - “I” - bemenetek konfigurálása.
  - “O” - kimenetek konfigurálása.
  - “N” - naplók lekérése.
  - “<” - kontrollerenkénti kártyaletöltésnél (softcardl) várakozás.
  - “K” - kártyák és nevek letöltése.
  - “A” - időegyenlegek letöltése.
  - “W”, ”J”, ”Y” - munkaidő adatok letöltése.
  - “S” - üzenet szövegek letöltése.
  - “^” - ajtónyitás parancs.
  - “?” - a kontroller az adott parancsra nem felelt időben.
  - “_” - nyugalmi állapot. A kontrollerre már minden letöltés megtörtént, nincs küldendő parancs.

9.4 Zónák

A zónák képernyőjén lehet figyelemmel kísérni az egyes helyiségekben bentlévőket. Három ablak áll rendelkezésre (zónák, emberek és aktuálisan bentlévők), valamint két gomb (berakás és kivétel).

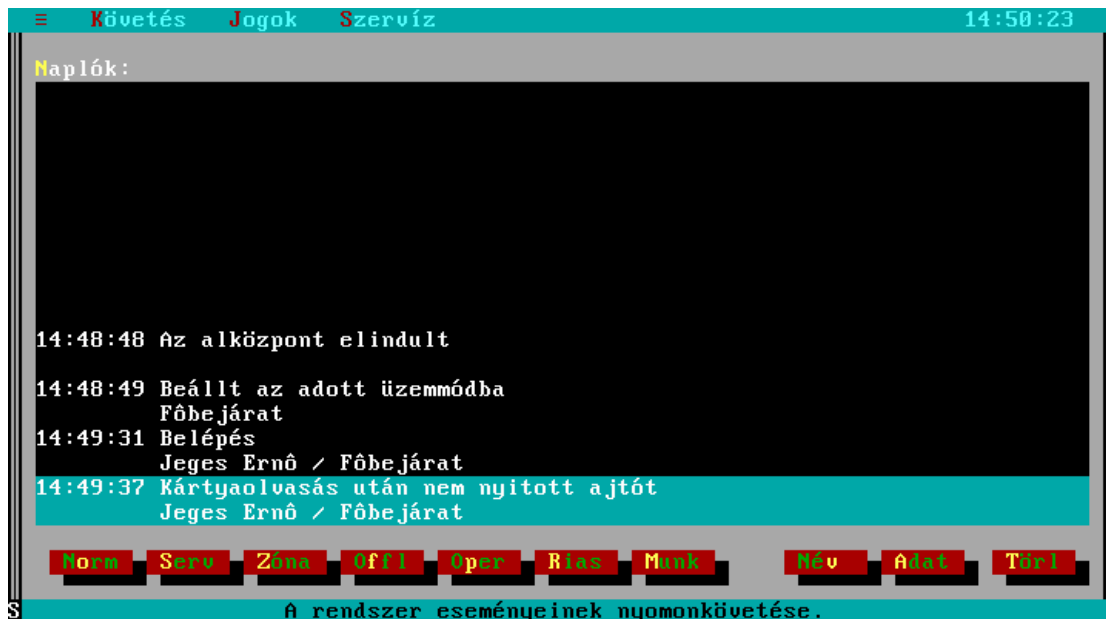
A képernyőn található komponensek:

- Zónák táblázata: listában felsorolja az alközponton definiált zónák neveit.
- Kártyák táblázata: felsorolja az alközpont által ismert kártyákat a zónába való berakáshoz.
- Bentlévők táblázata: itt láthatók a kiválasztott zónában bentlévő kártyák, illetve a belépés ideje. Ha egy kártya belép, a legelső sorban jelenik meg, és a többi elem a táblázatban egyel lentebb csúszik. Ha a kártya kilép a zónából, egyszerűen törlődik a listából. A "bent" paraméter hatására a rendszer ennek a listának megfelelő filel tart karban, amelyet újrainduláskor újra feldolgoz, és ezáltal a leállításkor fenálló állapotot megjegyzi. Eme filelnek másrészt az a szerepe, hogy az operátori terminál ennek a lekérésével határozza meg a pillanatnyi bentlévőket.
- Kártya kivétele a zónából (Kivesz): ezzel a gombbal a bentlévők közül kiválasztott kártyát kivehetjük a kiválasztott zónából.
- Kártya felvétele a zónába (Berak): ezzel a gombbal a kártyák közül a kiválasztottat berakhatjuk a zónába.

9.5 Események

A rendszer legalapvetőbb képernyője, amelyen minden egyes esemény annak jellegétől függően különböző al-képernyőkön kísérhető figyelemmel. Minden egyes al-képernyőn kb. az utolsó 20-25 eseményt láthatjuk.

Fontos megjegyezni, hogy a képernyő nem a naplóadatok kiértékelésére szolgál, csak egy monitor, ahol az éppen aktuális (és néhány közelmúltbeli) eseményt láthatjuk. A naplóadatok feldolgozására és kiértékelésére a konfigurációs program szolgál, amely az alközpont által szolgáltatott adatokat gyűjti össze.

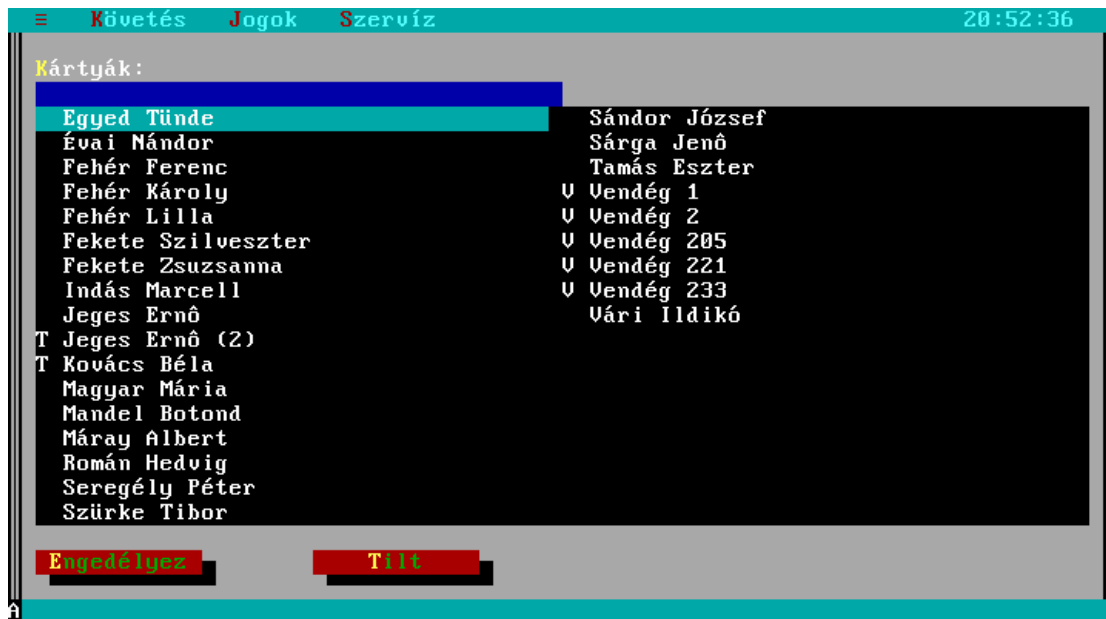
A képernyőn található komponensek:

- **Naplók táblázata:** ezen láthatjuk a kiválasztott naplótípusnak megfelelő al-képernyőt a megfelelő módon. Az időpontból, ha mai napi esemény, csak az idő látjuk, de ha az esemény dátum eltér a mai dátumtól, akkor az idő alatt a dátumot is (hónap,nap) láthatjuk zárójelben. Az időpont mellett az első sorban az esemény nevét láthatjuk, míg a másik sorban különböző módon láthatjuk az eseményhez kapcsolható adatokat. A két lehetséges mód:
  - **Nevekkel:** ekkor az eseményben résztvevő személy nevét, és az esemény helyét (ajtó vagy zóna) láthatjuk.
  - **Adatokkal:** ekkor neveket nem, csak az eseményhez tartozó nyers adathalmazt láthatjuk (ajtókód, zónakód, kártyakód, stb.)
- **Normál, szerviz, zóna, offline, operátori beavatkozások, riasztások és munkaidő adatok** al-képernyő kiválasztó gomb (Norm, Serv, Zóna, Offl, Oper, Rias, Munk). A megfelelő adatok figyelemmel kísérését teszi lehetővé.
- **Név/Adat gomb:** a megfelelő módot választhatjuk ki (ld. fentebb).
- **Törlés (Törl):** a képernyő törlése.

10. Jogok menüpont

Ebben a főmenüben egyetlen menüpont a *Kártyák tiltása/engedélyezése*. Ez a képernyő tulajdonképpen megegyezik a fent már tárgyalt Emberek menüponttal, de két gomb áll rendelkezésre, amellyel a kiválasztott kártyát engedélyezni (Engedélyez) illetve tiltani (Tilt) lehet. Az itt eszközölt tiltások és engedélyezéseket az alközpont eltárolja, tehát újraindításkor az utolsó beállított állapot marad aktív, viszont a konfiguráló program adatbázisába ezek a módosítások nem kerülnek fel. Ezek célja tehát csak az időleges, vagy gyors beavatkozás, a hosszú távú módosításokat természetesen az konfiguráló programmal kell megtenni.

11. Szerviz menüpont

A Szerviz menüpont csak a szerviz szakemberek részére szolgáltat információt, a rendszer karbantartójának vagy üzemeltetőjének az itt látható sorok semmilyen információt nem nyújtanak.